

Rapport

Projectnummer: 375394

Referentienummer: SWNL0268119

Datum: 02-11-2020

Verkennd natuuronderzoek Landschapspark Danenberg

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Opdrachtgever:
V.o.f. De Brouwerij

Verantwoording

Titel	Verkennd natuuronderzoek Landschapspark Danenberg
Subtitel	Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	375394
Referentienummer	SWNL0268119
Revisie	D01
Datum	02-11-2020
Auteur	Niels de Nijs
E-mailadres	Niels.denijs@sweco.nl
Gecontroleerd door	Jody Ettema
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Kader van het onderzoek	4
1.3	Ligging en beschrijving bestaande inrichting plangebied	4
1.4	Voorgenomen ingreep	6
2	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden.....	8
2.1	Toetsingskader	8
2.2	Inventarisatie	8
2.3	Analyse van de mogelijke effecten	10
2.4	Conclusie	10
3	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	11
3.1	Toetsingskader	11
3.2	Methode	12
3.3	Planten.....	13
3.4	Vleermuizen	13
3.5	Overige zoogdieren	14
3.6	Vogels.....	15
3.7	Amfibieën en reptielen.....	17
3.8	Vissen	17
3.9	Ongewervelden.....	18
4	Provinciaal natuurbeleid	19
4.1	Toetsingskader	19
4.2	Inventarisatie	20
4.3	Analyse van de mogelijke effecten	21
4.4	Conclusie	21
5	Conclusies.....	22
6.1	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	22
5.1	Wet natuurbescherming: Soortenbescherming	22
5.2	Provinciaal beleid (GNN & rustgebieden voor winterganzen)	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Vof 'de Brouwerij' heeft het voornemen om het Landschapspark 'De Danenberg' te realiseren. Het plangebied is gelegen tussen de snelweg A15, de rivier de Waal en de woonkernen van Slijk-Ewijk en Oosterhout. Ten behoeve van de ruimtelijke procedures heeft Sweco Nederland B.V. (voormalig Grontmij) een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd¹. Hierbij is de ontwikkeling getoetst aan de toenmalige actuele wet- en regelgeving voor natuur (Flora en Faunawet). Op 29 juni 2016 is deze toetsing geactualiseerd².

Vanwege de juridische houdbaarheid van het natuuronderzoek (wijziging van de actuele wet- en regelgeving voor natuur), en doordat natuur dynamisch is, is een actualisatie gewenst. Voorliggende rapportage betreft een actualisatie op het onderdeel soortenbescherming met als doel een toetsing van de actuele situatie en voorgenomen ontwikkeling aan de actuele wet- en regelgeving voor natuur (Wet natuurbescherming).

1.2 Kader van het onderzoek

We toetsen de voorgenomen werkzaamheden aan de wet- en regelgeving voor natuur binnen de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden
 - Soorten(bescherming)
- Provinciaal beleid
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN)
 - Eventueel gebieden buiten het NNN

We richten ons met het verkennend onderzoek op het verkrijgen van een eerste inzicht in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Dit betreft toetsing van effecten op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming en op effecten die raakvlak hebben met het natuurbeleidskader van de provincie Noord-Brabant. In de voorliggende rapportage beschrijven we de noodzaak tot het nemen van vervolgstappen zoals aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek of eventuele nader te volgen procedures.

1.3 Ligging en beschrijving bestaande inrichting plangebied

Het plangebied is gelegen tussen de snelweg A15, de rivier de Waal en de woonkernen van Slijk-Ewijk en Oosterhout (Figuur 1.1). Het plangebied bestaat voor een groot deel uit agrarische grond. Deze agrarische grond is onder te verdelen in grasland, bouwland en laagstamboomgaarden. Langs de meeste van deze gronden loopt een greppel en deze kome uit in een aantal grotere watergangen die door het gehele gebied lopen. De meeste van deze kleine watergangen zijn slechts incidenteel waterhoudend en in de zomer vallen deze droog. De belangrijkste watergang binnen het plangebied is de Rietkampsche tochtsloot, die komend vanuit het westen, door het midden van het plangebied loopt. Naast het plangebied is het dorp Slijk-Ewijk gelegen. In dit dorp is een oude hoogstamboomgaard gelegen. Verder zijn er in en rond het dorp veel rommelige overhoekjes en oude restanten van boomgaarden. Ook rond de overige woningen in het agrarische gebied bestaan de

¹ Grontmij, 2010. Verkennend natuuronderzoek Landschapspark 'De Danenberg'. Grontmij Nederland B.V. d.d. @@ 2010, Houten. Referentie: @@.

² Tuitert, A.H., 2016. Actualisatie Natuurtoets Landschapspark 'De Danenberg'. Sweco Nederland B.V. d.d. 29 juni 2016, Houten. Referentie: SWNL-0187723.

tuinen uit kleinschalige groene elementen. De meeste bestaande bebouwing is gesitueerd langs de Dorpsstraat en de Oosterhoutsestraat. Aan de zuidkant van het plangebied vormt de Waaldijk de grens van het plangebied. De noordkant van het plangebied is dicht gelegen tegen de snelweg A15. Een impressie van het plangebied is weergegeven in Figuur 1.2.

Figuur 1.1 Ligging en begrenzing van het plangebied

Figuur 1.2 Foto impressie van het plangebied

1.4 Voorgenomen ingreep

In het plangebied heeft men het voornemen om een landschapspark te realiseren, landschapspark 'De Danenberg'. Hiervoor is inmiddels een Voorlopig Ontwerp beschikbaar. Hierbij zullen de volgende aspecten in het plangebied nieuw worden gerealiseerd:

- rietmoeras met rabatten;
- bos, houtsingels en struweel;
- hoogstamboomgaarden;
- fietspaden en wandelpaden;
- ontwikkeling nieuwe woningen in een landgoedachtige setting of in boerenhoeve stijl;
- ontwikkeling nieuwe woningen bij Slijk-Ewijk en aan de Nieuwedijk;
- ontwikkeling van Lintbebouwing langs de Oosterhoutsestraat;
- Sloop van tweetal schuren;
- Mogelijke sloop van een woonhuis.

De locaties van deze ontwikkelingen zijn weergegeven op onderstaande ontwerpkaart (Figuur 1.3).

Figuur 1.3 Ontwerpkaart Landschapspark 'De Danenberg'.

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wet natuurbescherming (Wnb) een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb) en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb). De goedkeuring of de vergunning wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend, indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

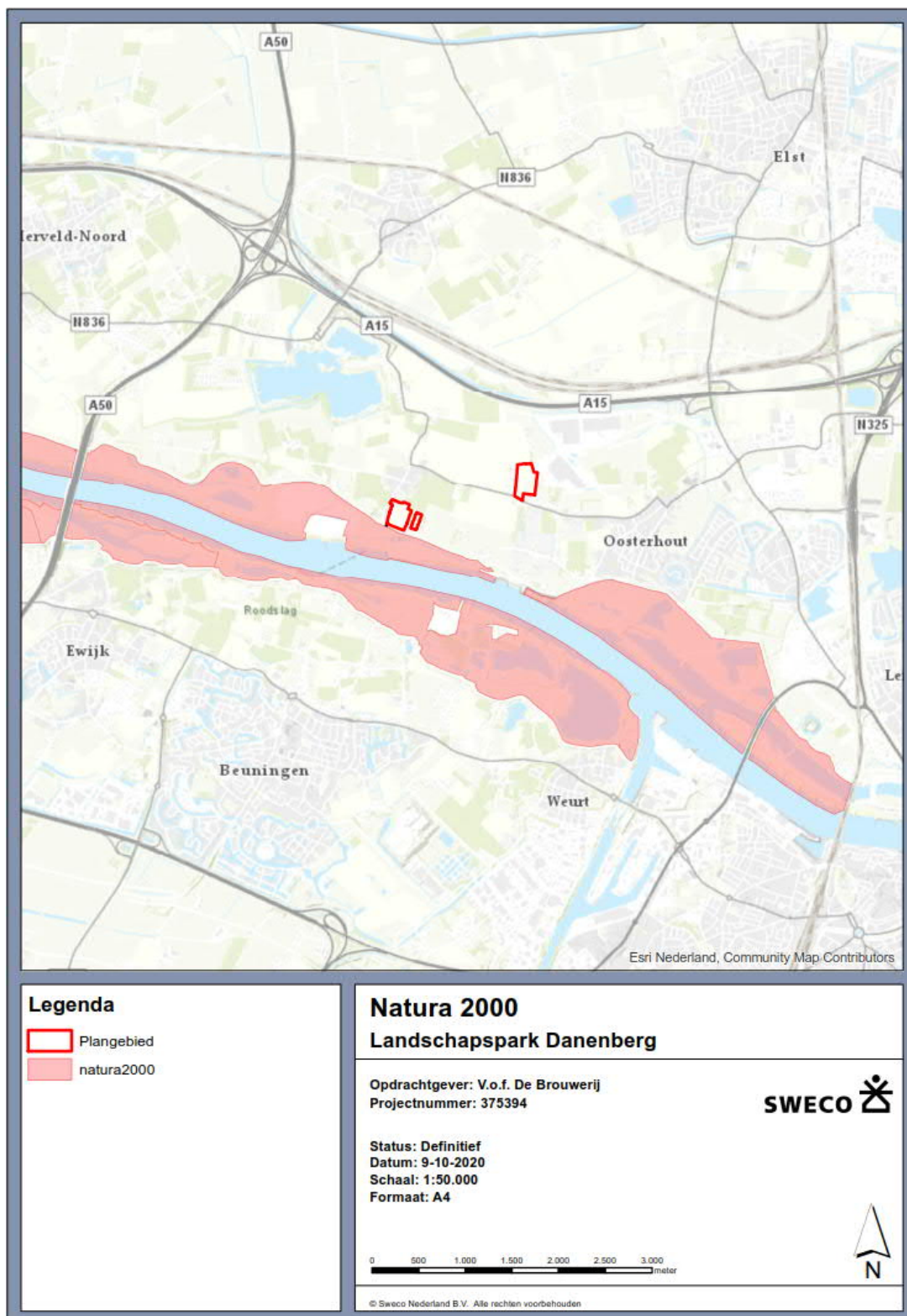
In de navolgende paragrafen is beoordeeld of er significante effecten kunnen optreden op Natura 2000-gebieden en zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn.

2.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de Natura 2000-gebieden kaart van PDOK, beschikbaar via het Nationaal Georegister. Hieruit blijkt dat het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is dat zich op minder dan 0,1 km van het plangebied bevindt (Figuur 2.1). Alle Natura 2000-gebieden binnen een afstand van 10 kilometer van het plangebied zijn weergegeven in Tabel 2.1. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand en zijn gelet op deze aanzienlijke afstand in de voorliggende toetsing buiten beschouwing gelaten, omdat effecten niet tot deze afstand zullen reiken.

Tabel 2.1 Afstanden van omliggende Natura 2000-gebieden tot het plangebied

Natura 2000-gebied	Afstand tot plangebied (kilometer)
Rijntakken	<0,1 - 0,8
Veluwe	9
De Bruuk	16
Sint Jansberg	16,5
Binnenveld	18,5

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied Danenberg (rood omkaderd) ten opzichte van het Natura 2000-gebied Rijntakken (roze gearceerd)

2.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden waardoor er geen sprake is van ruimtebeslag. Echter, gezien de geringe afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied Rijntakken (<0,1km), is op voorhand niet met zekerheid uit te sluiten dat het plangebied mogelijk leefgebied voor kwalificerende habitat- en/of vogelrichtlijnsoorten van het nabijgelegen Natura 2000-gebieden Rijntakken vormt. De Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten waarvoor het naastgelegen Natura 2000-gebied is aangewezen, hebben hierdoor mogelijk een ecologische relatie met het plangebied. Derhalve is er mogelijk sprake van een (indirect) oppervlakteverlies van leefgebied van kwalificerende soorten in of buiten Natura 2000-gebieden.

Effecten ten gevolge van de werkzaamheden, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring reiken tot enkele honderden meters ver en zijn vanwege de korte afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied Rijntakken (<0,1km), zijn eveneens niet met zekerheid op voorhand uitgesloten. Een nadere effectbepaling in de vormt van een Voortoets achten wij derhalve noodzakelijk.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van een nog nader te bepalen inzet van mobiele werktuigen (o.a. graafmachines) en vrachtverkeer, hetgeen gepaard gaat met stikstofemissie. Deze emissie kan zich vrij gemakkelijk via de lucht over grotere afstand verplaatsen en zodoende een toename in stikstofdepositie veroorzaken op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. In deze gebieden zijn diverse zeer stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten met instandhoudingsdoelstellingen aanwezig, zoals meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150), stroomdalgrasland (H6120) en glanshaverhooiland (H6510).

2.4 Conclusie

Gelet op de geringe afstand van het plangebied tot het nabijgelegen Natura 2000-gebied Rijntakken zijn directe effecten, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, niet met zekerheid op voorhand uitgesloten. Een nadere effectbepaling in de vormt van een Voortoets is hierdoor noodzakelijk.

Negatieve effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn, gelet op de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in deze Natura 2000-gebieden eveneens niet met zekerheid op voorhand uitgesloten. Om de effecten hiervan in beeld te brengen dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.):

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn-* en *Habitatrichtlijnsoorten* geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat

exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet Natuurbescherming.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet geldt een ontheffingsplicht. Een ontheffing kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is mogelijk om ten aanzien van Andere soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wnb, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is beschreven. Er is dan geen ontheffing nodig.

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet beschermde flora en fauna:

Zorgplicht (artikel 1.11)

- lid 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - onderdeel a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - onderdeel b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - onderdeel c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- lid 3) Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

3.2 Methode

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. Hierbij maken we onderscheid tussen het bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Op basis hiervan volgt een habitatgeschiktheidsbeoordeling.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn onder andere landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF-Verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl)), regionale verspreidingsatlassen en, wanneer beschikbaar, voorgaande onderzoeken geraadpleegd. Ook is data direct uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt, uit de afgelopen 5 jaar.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het

veldbezoek heeft plaats gevonden op 20 oktober 2020 door Niels de Nijs, deskundig ecoloog van Sweco Nederland B.V.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed wordt door de voorgenomen activiteit. Hieruit wordt duidelijk voor welke soort(groepen) er nader (veld)onderzoek en eventueel aanvragen van ontheffing kader van de Wnb aan de orde is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wnb beschermde planten- en diersoorten. Niet-beschermde Rode lijstsoorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen, zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten, worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wnb. Zij worden echter wel benoemd.

3.3 Planten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens ontbreken waarnemingen van planten die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming binnen en in de omgeving van het plangebied.

Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarische percelen waar afwisselen mais en suikerbieten op worden verbouwd, hetgeen kenmerkend is voor een (zeer) voedselrijke ondergrond. Beschermde en kwetsbare planten betreffen veelal (zeer) zeldzame soorten die doorgaans specifieke habitateisen aan hun groeiplaats stellen, veelal gekenmerkt door een gering verspreidingsgebied. Het plangebied voldoet als agrarische perceel met een voedselrijk karakter niet aan de habitateisen van beschermde planten.

Gelet op het voedselrijke biotoop en het ontbreken van bekende verspreidingsgegevens, is het plangebied ongeschikt bevonden als groeiplaats voor beschermde flora. Tijdens het oriënterend onderzoek is het plangebied visueel gecontroleerd op de aanwezigheid van invasieve uitheemse planten. Deze zijn niet aangetroffen.

Effectenanalyse

We kunnen het voorkomen van beschermde flora op voorhand uitsluiten. Dit op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikte groeiplaatsen binnen het plangebied. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

3.4 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van de gewone dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied. Onder de Wet natuurbescherming zijn alle vleermuissoorten beschermd conform bijlage IV van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb). Bestaande waarnemingen van vleermuizen nabij het plangebied hebben uitsluitend betrekking op jagende/foeragerende waarnemingen.

Vleermuizen maken soortafhankelijk onder andere gebruik van oude bomen met holtes en spleten als rust- en voortplantingsplaats. In het plangebied zijn geen bomen aanwezig die kunnen vigeren als zodanig. De enkele bomen die aan de noordzijde van het plangebied (deelgebied a) aanwezig zijn rondom de schuur en het woonhuis, beschikken niet over geschikte holtes.

Vleermuissoorten zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn typische gebouw bewonende soorten. Zij verblijven o.a. in spouwmuren of onder dakpannen, mits deze over een geschikt microklimaat beschikken. Het plangebied betreft een open terrein met een tweetal oude schuren en een woonhuis. Beide schuren binnen het plangebied zijn niet

geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen doordat deze gebouwen niet beschikken over achterliggende ruimtes en een geschikt microklimaat ontbreekt. Het woonhuis is in potentie wel geschikt. Een functie van het plangebied als verblijfplaats voor vleermuizen is derhalve niet op voorhand uitgesloten.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige structuren en elementen, zoals bijvoorbeeld bomenlanen, bomenrijen, houtwallen en watergangen als vliegroutes. Met name voor het verbinden van foerageergebieden met verblijfplaatsen zijn deze elementen van belang voor vleermuizen als functioneel leefgebied. Dergelijke lijnvormige elementen ontbreken binnen het plangebied.

Geschikt jachtbiotoop voor vleermuizen bestaat uit (half)hoge, insectrijke (kruidenrijke) vegetatie. Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit vrijwel volledig open terrein met kort gemaaid gras, akkerland of mais. In de fruitboomgaarden rondom het plangebied foerageren mogelijk vleermuizen. Deze terreinen worden niet aangetast. Tevens is kwalitatief hoogwaardiger foerageergebied aanwezig op zeer korte afstand van het plangebied, in de Waal uiterwaarden ten zuiden van het plangebied. Er is derhalve geen sprake van aantasting van foerageergebied van vleermuizen.

Effectenanalyse

Doordat bomen met geschikte invliegopeningen en achterliggende holtes/ruimtes volledig ontbreken binnen het plangebied, is de aanwezigheid van rust- en voortplantingsplaatsen voor boom bewonende vleermuizen op voorhand uitgesloten. De tweetal schuren binnen het plangebied zijn eveneens niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het woonhuis daarentegen is in potentie geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien behoud van het woonhuis niet gegarandeerd kan worden, is vervolgonderzoek noodzakelijk. De eerste stap hierin is het uitvoeren van aanvullend soortgericht veldonderzoek naar vleermuizen.

Het is aannemelijk dat vleermuizen foerageren langs de groenstructuren van de randen van het plangebied en boven de fruitboomgaarden rondom het plangebied. Een essentiële functie hiervan is echter uitgesloten, evenals aantasting van foerageergebied van vleermuizen als gevolg van de ontwikkeling.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige structuren en elementen, zoals bijvoorbeeld bomenlanen, bomenrijen, houtwallen en watergangen als vliegroutes. Met name voor het verbinden van foerageergebieden met verblijfplaatsen zijn deze elementen van belang voor vleermuizen als functioneel leefgebied. Dergelijke lijnvormige elementen zijn in de omgeving van het plangebied aanwezig in de vorm van bomenrijen langs de Dorpsstraat en Nieuwedijk. Deze vallen buiten de scope van de voorgenomen ontwikkeling. Een mogelijke functie van deze bomenrij als vliegroute, wordt niet aangetast.

3.5 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens zijn waarnemingen bekend van zoogdieren, anders dan vleermuizen, die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreft waarnemingen van de bunzing en wezel (Andere soorten art. 3.10 Wnb) uit de omgeving van het plangebied. De bestaande waarneming van bunzing betreft een verkeersslachtoffer langs de Oosterhoutsestraat. De waarneming van wezel betreft een passerend dier langs de Waaldijk.

Het plangebied is beoordeeld op typische elementen, die kunnen duiden op de aanwezigheid van rust- en voortplantingsplaatsen evenals geschikt foerageergebied. Het plangebied betreft open agrarische terrein grenzend aan de Waaldijk en uiterwaarden van

de Waal. Beide deelgebieden grenzen tevens aan een laagstam fruitboomgaard waar begraasd wordt door schapen.

Binnen het plangebied zelf ontbreekt het aan kleinschalige elementen met voldoende dekking, hetgeen noodzakelijk is voor het voorkomen van kleine marterachtigen zoals bunzing en wezel. De fruitboomgaarden naast het plangebied zijn hiertoe wel geschikt gelet op de inrichting met oude laagstamfruitbomen, begrazing door schapen, aanwezigheid van een poel, en aanwezigheid van voldoende dekking in de vorm van takkenhopen, hagen en ruige slootkanten. Incidenteel doorkruisen bunzing en wezel hierdoor mogelijk het plangebied. Echter gelet op het ontbreken van kleinschalige elementen en dekking binnen het plangebied zelf, betreft het plangebied geen leefgebied voor kleine marterachtigen.

Aannemelijk is dat het plangebied deel uit maakt van het leefgebied van enkele algemeen (beschermde) grondgebonden zoogdieren, zoals konijn, egel en muizensoorten.

Effectenanalyse

Het plangebied vormt geen (essentieel) leefgebied van beschermde (niet vrijgestelde) zoogdieren. We verwachten dat algemene (beschermde) zoogdieren, zoals konijn, egel en muizensoorten voorkomen in het plangebied. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling van ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen. We achten nader onderzoek naar (overige) grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

3.6 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens komen diverse waarnemingen naar voren van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. We treffen in de omgeving onder andere waarnemingen aan van de steenuil, kerkuil, huismus, havik, sperwer, torenvalk, buizerd en ooievaar (Vogelrichtlijnsoorten art. 3.1 Wnb).

Het plangebied is beoordeeld op de typische elementen die kunnen duiden op de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen (categorie 1 t/m 4), evenals geschikt (jacht)biotoop voor deze soorten. Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn geen nesten (horsten) van vogels met een jaarrond beschermde status aangetroffen.

Optimaal leefgebied van de havik bestaat uit de combinatie van bos met geschikte nestbomen en open landschap om te jagen. Het open karakter van het plangebied maakt dat het plangebied in potentie fungeert als jachtbiotoop. Het overgrote deel van de waarnemingen van de havik betreft overvliegende individuen, zonder binding met de huidige inrichting van het plangebied. Dit biotoop is in ruime mate, dan wel in kwalitatief geschikter leefgebied aanwezig in de omgeving van het plangebied, waardoor een functie van het plangebied als (essentieel) leefgebied voor de havik op voorhand is uitgesloten.

De sperwer is gebonden aan een halfopen landschap, zoals parken, tuinen en bossen met jonge naaldbomen. Het optimale broedgebied bestaat uit (naald)bossen. Dit biotoop ontbreekt binnen en in de nabije omgeving van het plangebied. Daarbij ontbreekt eveneens voldoende geschikt jachtbiotoop vanwege het gebrek aan ondergroei en houtopstanden welke fungeren als biotoop voor prooidieren waaronder zangvogels.

De buizerd staat bekend als opportunist en is hierdoor niet gebonden aan een specifiek (jacht)biotoop. De soort heeft een voorkeur voor open landschap, wat als kwalitatief beter jachtbiotoop fungeert. Mogelijk zijn buizerds (incidenteel) binnen het plangebied aan te treffen vanwege de aanwezigheid van ruigtes aan de randen waar de soort kan foerageren door de aanwezigheid van muizen. In de omgeving is ruim voldoende alternatief dan wel

geschikter leefgebied aanwezig waardoor een functie van het plangebied als (essentieel) leefgebied voor de buizerd op voorhand is uitgesloten. Het plangebied vormt derhalve geen essentieel leefgebied voor de buizerd.

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van de huismus rondom de bebouwing nabij het plangebied. Rust- en nestplaatsen van de huismus in de schuren binnen het plangebied zijn echter op voorhand uitgesloten gelet het ontbreken van geschikte nestplaatsen. Het woonhuis binnen het plangebied is hiertoe wel geschikt. Als foerageergebied biedt het plangebied onvoldoende dekking en foerageergelegenheid voor de huismus. Huismussen prefereren een kleinschalige omgeving zoals in dorpen en oudere buitenwijken met rommelige tuinen. Door het ontbreken van deze elementen binnen het plangebied zelf, vormt dit geen essentieel leefgebied voor de huismus.

De steenuil en kerkuil zijn sterk gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap met de aanwezigheid van vee, oude schuurtjes en knotwilgen. Dit biotoop is binnen het plangebied zelf niet aanwezig, waardoor het geen optimaal leefgebied vormt. Echter, naast beide deelgebieden bevindt zich een oude fruitboomgaard welke hiertoe wel geschikt is, gelet op de inrichting met oude laagstamfruitbomen, begrazing door schapen, aanwezigheid van een poel, en aanwezigheid van voldoende dekking in de vorm van takkenhopen, hagen en ruige slootkanten. Uit deze boomgaard en in de nabijheid van het plangebied komt eveneens bestaande waarneming naar voren van steenuil. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van steenuil is derhalve noodzakelijk om een goede effectanalyse te kunnen maken betreft de functie van het plangebied als leefgebied voor steenuil.

De torenvalk heeft een voorkeur voor (half)open landschap met veel woelmuizen. Aanwezigheid van slootkanten met ruigtestructuur voorziet hierdoor in een hoog prooiaanbod. De huidige inrichting van het plangebied als open agrarisch landschap, voldoen aan de habitateisen van deze soort. In deelgebied B van het plangebied, bevindt zich op de noordoostelijke hoek een torenvalk kast. Indien de voorgenomen ontwikkeling in de nieuwe situatie voor verstoring kan zorgen, dient te kast verplaatst te worden. Torenvalk behoort tot de categorie 5 soorten uit de Vogelrichtlijn. De nesten van deze soorten zijn beschermd als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Torenvalken zijn de laatste 10 jaar toegenomen (SOVON, 2020). Van ecologisch zwaarwegende redenen is derhalve geen sprake.

Effectenanalyse

Aanwezigheid van nesten van in bomen broedende vogels met een jaarrond beschermde status zijn op voorhand uitgesloten. Het woonhuis is in potentie geschikt als nestplaats voor de huismus. Indien het woonhuis gesloopt wordt, zijn vervolgstappen noodzakelijk. De eerste stap betreft het uitvoeren van soortgericht aanvullend veldonderzoek naar de aanwezigheid van huismus in de woning.

Mogelijkerwijs heeft het plangebied een functie als foerageergebied voor de steenuil, die in de naastgelegen fruitboomgaard leefgebied heeft. Aanvullend onderzoek naar de steenuil is derhalve noodzakelijk.

Men dient tijdens de uitvoeringsfase rekening te houden met de aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels tijdens het broedseizoen. Algemeen voorkomende broedvogels kunnen snel tot broeden komen. Alle broedgevallen zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus. Echter, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden, kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat broedende vogels niet zodanig opzettelijk verstoord worden gedurende het broedseizoen, dat de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt.

3.7 Amfibieën en reptielen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep zijn waarnemingen bekend van amfibieën die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreft waarnemingen van kamsalamander (Andere soorten art. 3.10 Wnb). Waarneming van reptielen die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming ontbreken.

Binnen de invloedssfeer van het plangebied ontbreekt de aanwezigheid van structuur in de bodem, kruidenrijke vegetatie en geschikte waterlichamen die kunnen fungeren als leefgebied voor beschermde reptielen en amfibieën. De sloten/watergangen die rondom het plangebied gelegen zijn, betreffen een afwateringssloot met steile, kale oevers en zonder weelderige watervegetatie. Bovendien sluit het plangebied niet aan op bestaand geschikt leefgebied van beschermde amfibieën en reptielen in de nabije omgeving. Hierdoor is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor beschermde soortgroepen.

Kamsalamanders komen veelal voor in kleinschalige cultuurlandschappen met geïsoleerde, stilstaande, voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Bovendien moeten de wateren vrij zijn van vis. Omliggende inrichting met stronken en boomstammen maken deel uit van de landbiotoop voor de kamsalamander. Grenzend aan het plangebied, bij zowel deelgebied a als b, zijn langs de Dorpsstraat en de Nieuwedijk, bestaande waarnemingen bekend van kamsalamander. Mogelijkerwijs heeft een marginaal deel van het plangebied waar struweel en houtwallen langs de randen aanwezig zijn, een functie als land-/winterbiotoop voor de kamsalamander. Aanvullend onderzoek naar kamsalamander in derhalve noodzakelijk.

Effectenanalyse

Een functie van het plangebied als leefgebied van beschermde reptielen is op voorhand uitgesloten, gelet op het ontbreken van geschikt biotoop.

Een functie van het plangebied voor de kamsalamander is op voorhand niet uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van deze beschermde soort is noodzakelijk om in beeld te krijgen wat de daadwerkelijk functie van het plangebied voor de soort betreft.

3.8 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep zijn geen bestaande waarnemingen bekend van beschermde vissen conform de Wet natuurbescherming (categorie Habitatrichtlijn soorten art. 3.5 en Andere soorten art. 3.10 Wnb).

Er zijn geen waterlichamen aanwezig binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep die geschikt biotoop vormen voor beschermde vissen, waaronder de grote modderkruiper. Nader onderzoek naar beschermde vissen is derhalve niet noodzakelijk.

Effectenanalyse

Negatieve effecten op beschermde vissen zijn op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

Ondanks dat aanwezigheid van beschermde vissen in de sloten/watergangen is uitgesloten, geldt voor de mogelijk aanwezige, algemeen voorkomende vissen de algemene zorgplicht. Met het dempen van de sloot dient derhalve zorg te worden gedragen dat aanwezige vissen niet (opzettelijk) worden gedood door deze, bijvoorbeeld, af te vangen en elders uit te zetten.

3.9 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep zijn geen bestaande waarnemingen bekend van ongewervelden die bescherm zijn conform de Wet natuurbescherming (categorie Habitatrichtlijn soorten art. 3.5 en Andere soorten art. 3.10 Wnb).

Beschermde soorten ongewervelden zijn doorgaans zeldzame soorten met zeer specifieke habitateisen en een gering verspreidingsgebied. Gelet op de voedselrijke en open inrichting van het plangebied, is het ongeschikt als essentieel leefgebied voor beschermde ongewervelden.

Effectenanalyse

Het voorkomen van beschermde ongewervelden binnen het plangebied is op voorhand uitgesloten op basis van het ontbreken van waarnemingen en geschikt biotoop. Nader onderzoek naar beschermde ongewervelden is niet noodzakelijk.

4 Provinciaal natuurbeleid

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit:

- Provinciaal beleid
 - Gelders Natuurnetwerk (GNN)
 - Rustgebieden voor winterganzen

Gelders Natuurnetwerk

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of ingrepen in of nabij het Natuurnetwerk Nederland is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het ruimtelijke beleid is altijd gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken', waarbij tevens rekening wordt gehouden met de onderlinge samenhang van natuurgebieden. Binnen het Natuurnetwerk Nederland is het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld.

Provincie Gelderland heeft het beleid rondom het Natuurnetwerk Nederland juridisch verankerd in de Omgevingsvisie³ en de Omgevingsverordening⁴ en spreekt van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) bestaat uit terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een zoekgebied van 7.300 ha voor de te realiseren 5.300 ha nieuwe natuur. Voor gronden binnen het Gelders Natuurnetwerk geldt dat deze niet aangetast mogen worden in hun kernkwaliteiten. De kernkwaliteiten bestaan uit de natuurwaarden, de potentiële waarden en de milieuocondities. Dit zijn condities die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur; de kwaliteit van lucht, water en bodem, mate van stilte, rust, duisternis en openheid, ecologische samenhang, landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische en bodemkundige waarden en het reliëf.

Projecten en plannen mogen de kernkwaliteiten niet aantasten. Grootschalige ingrepen zijn alléén mogelijk wanneer er geen reële alternatieven zijn en er een zwaarwegend maatschappelijk belang in het geding is. De negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de ecologische samenhang moeten zoveel mogelijk worden beperkt. De provincie stelt bij een aantasting van de kernkwaliteiten de voorwaarde van een compensatieplan waarmee resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd en/of bestaande natuurwaarden worden versterkt.

Groene ontwikkelingszone (weidevogelgebieden en rustgebieden voor winterganzen)

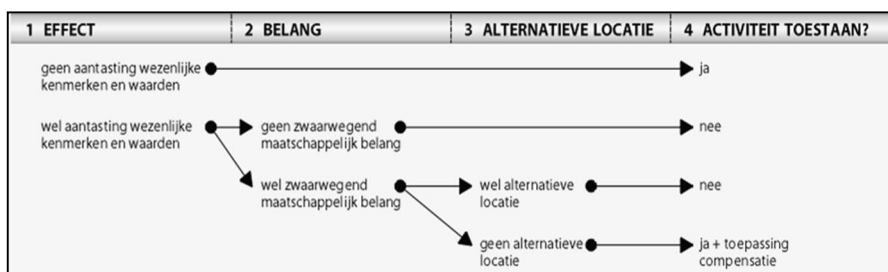
Daarnaast onderscheidt provincie Gelderland in de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening, de Groene Ontwikkelingszone (GO). Deze bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die niet in het GNN gelegen zijn maar wel ruimtelijk vervlochten zijn met het Gelders Natuurnetwerk. Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven. Ook weidevogelgebieden en rustgebieden voor winterganzen (voorheen ganzenfoerageergebied) maken deel uit van de Groene Ontwikkelingszone. De Groene Ontwikkelingszone heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. Randvoorwaarde is alleen dat de kernkwaliteiten per saldo niet worden aangetast. De kernkwaliteiten, de wezenlijke kenmerken en waarden, bestaan uit de samenhang met aangrenzende natuurgebieden, de aanwezige natuurwaarden,

³ Provincie Gelderland, 2018. Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (december 2018)

⁴ Provincie Gelderland, 2018. Omgevingsverordening Gelderland (december 2018)

landschappelijke en cultuurhistorische, geomorfologische en archeologische waarden, abiotische kwaliteiten, stilte, donkerte, openheid en rust. Grootschalige projecten of ontwikkelingen die naar aard en schaal het karakter van het betreffende gebied wezenlijk aantasten, kunnen uitsluitend doorgang vinden als er geen reële alternatieven zijn, sprake is van groot openbaar belang, de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt en de resteffecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang wordt gecompenseerd.

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van GNN en GO gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In de provincie Gelderland is géén externe werking van het GNN van toepassing. Een "nee, tenzij-toets" behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Figuur 4.1 Het "nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel.

4.2 Inventarisatie

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het GNN en/of GO. Wel bevinden zich gebieden met deze status in de omgeving van het plangebied. Het plangebied grenst aan het GNN. Het andere deel van het plangebied is gelegen op een afstand van circa 750 meter afstand tot het GNN. De ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden is weergegeven in figuur 4.2.

Figuur 4.2 Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het GNN (donker groen gearceerd) en GO (licht groen gearceerd)

4.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van het GNN en/of GO, waardoor ruimtebeslag op voorhand is uitgesloten. Effecten vanuit externe werking op de kernkwaliteiten van het GNN zijn met zekerheid op voorhand uit te sluiten.

4.4 Conclusie

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van het GNN en/of GO. Daardoor zijn significante effecten op de kernkwaliteiten (wezenlijke kenmerken en waarden), op voorhand met zekerheid uitgesloten. Een nadere uitwerking van een 'Nee, tenzij-toets' is niet aan de orde. Er zijn geen belemmeringen vanuit het provinciaal natuurbeleid voor de wijziging in het bestemmingsplan.

5 Conclusies

6.1 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

Gelet op de geringe afstand van het plangebied tot het nabijgelegen Natura 2000-gebied Rijntakken zijn directe effecten, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, niet met zekerheid op voorhand uitgesloten. Een nadere effectbepaling in de vormt van een Voortoets is hierdoor noodzakelijk.

Negatieve effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn, gelet op de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in deze Natura 2000-gebieden eveneens niet met zekerheid op voorhand uitgesloten. Om de effecten hiervan in beeld te brengen dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

5.1 Wet natuurbescherming: Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming biedt mogelijk belemmeringen voor de ontwikkeling van woningbouw. Er zijn soorten aanwezig of te verwachten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen maatregelen die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en die mogelijk negatief beïnvloed worden:

- Kamsalamander. Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor de kamsalamander met beschermingsregime Habitatrichtlijn artikel 3.5 Wnb. Gelet op de bestaande waarnemingen op de grens met het plangebied dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de daadwerkelijk functie van het plangebied voor de kamsalamander.
- Steenuil. Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het leefgebied van steenuil. Negatieve effecten op de aanwezige jaarrond beschermde nestplaats in de fruitbomen in de directe omgeving zijn hierdoor niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar de functie als leef- en foerageergebied van steenuil is noodzakelijk.
- Broedvogels. Tijdens de uitvoeringsfase dient men rekening te houden met de aanwezigheid van broedvogels gedurende het broedseizoen. Alle in gebruik genomen broedlocaties zijn in deze periode beschermd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus. Echter, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden, kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat broedende vogels niet zodanig opzettelijk verstoord worden dat de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt.
- Zorgplicht. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens artikel 1.11 (lid 1 & 2) van de Wet natuurbescherming, de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder medeverantwoordelijk gesteld voor de zorg en bescherming van flora en fauna en dient men geen handelingen uit te voeren die opzettelijk soorten kunnen verwonden of doden.

5.2 Provinciaal beleid (GNN & rustgebieden voor winterganzen)

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van het GNN en/of GO. Daardoor zijn significante effecten op de kernkwaliteiten (wezenlijke kenmerken en waarden), op voorhand met zekerheid uitgesloten. Een nadere uitwerking van een 'Nee, tenzij-toets' is niet aan de orde. Er zijn geen belemmeringen vanuit het provinciaal natuurbeleid voor de wijziging in het bestemmingsplan.